

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 371

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-18080)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) TBMM Başkanlığının 07.02.2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-59795 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 11.02.2011 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-257-10-509 sayılı yazısı.

Balıkesir Milletvekili Sayın Prof. Dr. Hüseyin PAZARCI'nın, Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/18080 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (2 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği : Bilgi :
TBMM Bşk. Başbakanlık

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF. DR. HÜSEYİN PAZARCI'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/18080)**

Sorular 1, 2:

Dünyanın en eski ve en tehlikeli teknolojisiyle inşa edilen, teknik ömrünü tamamlamış daha önce Avrupa Konseyi ve Uluslararası Atom Enerjisi Kurumunun bir an önce kapatılması yönündeki bütün ısrarlarına rağmen çalıştırılmaya devam edilen ve Türkiye'ye yaklaşık 20 km uzaklıkta yer alan Ermenistan'daki Metsamor nükleer santralinden sızıntı olduğu yönündeki haberler gündemde yer almaktadır. Bu sızıntının Türkiye'nin doğu illerini de olumsuz yönde etkilediği vurgulanmaktadır.

Bu çerçevede,

-İddialar üzerine Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi ile Atatürk Üniversitesi Fizik Bölümünce yakın illerde radyasyon ölçümleri yapılmış ve sonrasında ölçüm cihazları yerleştirildiği bildirilmiştir. Ancak, bu çalışmaların Iğdır, Ağrı, Muş, Tunceli, Hakkari ve Şırnak'ta gerçekleştirildiği üzerinde çelişkili bilgiler vardır. Bu konudaki gerçek veriler nedir? Eğer gerekli çalışmalar yapılmıyor ise şu anki tehlikeli durum da göz önüne alındığında bölgenin bu tür önlemlerden ve çalışmalardan uzun süredir mahrum bırakılmasının gerekçesi nedir?

-Yetkililerin ifadelerine göre, bölgede akciğer kanserinde artış yaşanmıştır. 60 gün süreyle bölgede yapılacağı belirtilen ölçümler ve bu artışın sebepleri hususundaki araştırmalar neticesinde ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?

Cevaplar 1, 2:

24 Ocak 2011 tarihinde bazı basın yayın organlarında Ermenistan'da sınırimıza yakın bir bölgede bulunan Metsamor Nükleer Santralinde sızıntı olduğuna dair haberlere rastlanmıştır. Haberin, 2006 yılında Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) tarafından başlatılan "Türkiye'nin Radon Haritasının Çıkarılması Projesi" kapsamında TAEK Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi ile Atatürk Üniversitesi Fen Fakültesi Fizik Bölümü tarafından binalardaki radon gazı konsantrasyonlarını ölçmek için yapılan çalışmalar çerçevesinde, kamu binalarına radon dedektörleri yerleştirilmesi işlemlerinin yanlış algılanmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bu proje çalışmasıyla bir yandan üniversiteler kendi lisansüstü öğrencilerine tez çalışması yaptırmakta diğer yandan ise yaptıkları saha çalışmalarıyla projenin amacı olan ülkemizin radon haritasının çıkarılmasına katkıda bulunarak ülke kaynaklarının ortak kullanımını sağlamaktır. Bahse konu radon dedektörlerinin Metsamor nükleer güç santralindeki olası bir sızıntıyı algılama kabiliyeti bulunmamaktadır.

Diğer taraftan TAEK, kişilerin maruz kaldığı radyasyon seviyelerini belirlemek ve çevresel radyasyon seviyesindeki önemli değişiklikleri tespit etmek amacıyla çevre radyoaktivitesini izlemektedir. TAEK, bu kapsamda, Türkiye'nin değişik bölgelerinden temin edilen çevresel örneklerde ve gıda örneklerindeki radyonüklitlerin dağılımlarının belirlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesine ilişkin faaliyetleri sürdürmektedir. Bu çerçevede, TAEK tarafından rutin olarak Çevre ve Orman Bakanlığı ve Tarım ve Köyışleri Bakanlığı ile imzalanan protokoller çerçevesinde 81 ilimizden gönderilen gıda, toprak ve su örneklerinde radyoaktivite analizleri yapılmaktadır. Analiz sonuçlarına ait bilgilere <http://www.taek.gov.tr/bilgi-kosesi/radyasyon-insan-ve-cevre/107-cevre-radyoaktivite-olcumleri.html> adresinden ulaşılmaktadır.

Soru 3:

TAEK'ten yapılan açıklamaya göre bölgedeki illere Türkiye'yi etkileyebilecek düzeyde radyasyon sızıntısı olması durumunda uyarı vereceği bildirilen Radyasyon Erken Uyarı Sistemi Ağı (RESA) dedektörlerinin kuruluyor olması, Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde yer alan, 1970'li yılların teknolojisiyle inşa edilmiş, yenilenmemiş ve tehlike arz eden bir santralin tehlikelerinin önüne geçebilecek midir? Bu konuda uluslararası sorumluluğa sahip olan Ermenistan nezdinde herhangi bir girişiminiz olmuş mudur?

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF. DR. HÜSEYİN PAZARCI'NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/18080)**

Cevap 3:

Ermenistan'da sınırımıza yakın bir bölgede bulunan her biri 408 MWe güce sahip WWER-440/230 tipi 2 üniteden oluşan Metsamor nükleer santrali, başkent Erivan yakınlarında, sınırımıza yaklaşık 16 km uzaklıkta bulunmaktadır. Ünite 1995 yılında yeniden devreye almış olup, Ermenistan elektrik ihtiyacının yaklaşık % 40'ını bu ünitelerden karşılamaktadır ve santralin 2016 yılına kadar çalıştırılması öngörülmektedir.

Ülkemizin potansiyel nükleer tehlikelere karşı önceden hazırlıklı olması yönündeki esaslar doğrultusunda, havadaki gama radyasyon düzeyindeki artışın algılanması esasına dayanan ve ülkemizi etkileyebilecek düzeyde radyasyon sızıntısı olması durumunda uyarı verecek olan Radyasyon Erken Uyarı Sistemi Ağı (RESA) dedektörleri ülkemizin 100 yerleşim biriminde mevcut olup sistem tarafından bilgisayar bağlantılı olarak alınan ölçümler TAEK Kriz Merkezi tarafından sürekli olarak (7/24) takip edilmektedir. Metsamor'a yakın illerden; Iğdır, Ağrı, Van, Kars, Ardahan, Artvin, Hakkari ve Şırnak illerinde olmak üzere toplam 24 adet kurulu RESA dedektörü bulunmaktadır.

Ermenistan ile bir nükleer kaza halinde erken bildirim ve bilgi paylaşımına yönelik ikili işbirliği anlaşma yapılması planlanmış ve bir taslak anlaşma metni Ermenistan'a sunulmuş olup, henüz imzalanmamıştır. Bununla birlikte, ülkemiz, Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesini 28 Eylül 1986 tarihinde imzalamış ve sözleşme 8 Haziran 1990 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanarak Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Sözleşmeye ülkemizle beraber 100 ülke taraftır. Bu Sözleşme, taraf ülkelere topraklarında, sınır ötesi radyolojik etkileri olabilecek herhangi bir kaza meydana gelmesi durumunda derhal bildirimde bulunma ve kazanın boyutunu ve etkilerini değerlendirmek üzere kazanın zamanını, yerini, radyoaktif madde salım miktarını, çevresel ölçüm sonuçlarını ve diğer önemli bilgileri raporlama zorunluluğu getirmiştir. Kaza ile ilgili bildirim ve bilgiler, doğrudan veya Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) aracılığıyla etkilenebilecek ülkelere ve IAEA'ya yapılmaktadır.

Sonuç olarak, Ermenistan'ın Metsamor nükleer güç santralinde herhangi bir sızıntı olması durumunda, IAEA tarafından tüm taraf ülkelere ve kamuoyuna bu durumun bildirilmesi zorunludur.